

คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี

เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษาโดย
ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำนำ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้จึงแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ขึ้นมาเพื่อดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และยุทธศาสตร์ของบัณฑิตวิทยาลัย ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มีสมรรถนะและความรอบรู้ทางวิชาการ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการฯ มีการจัดการนำความรู้ที่ได้รับจากองค์ความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร (explicit knowledge) และจากความรู้ของผู้มีประสบการณ์ตรง (tacit knowledge) มาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ในการถอดประสบการณ์ครั้งนี้จึงเป็นการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์ข้อมูลเดิมที่สะสมมา ร่วมกับข้อมูล และประสบการณ์ที่ได้รับจากการบรรยายพิเศษ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา จากกิจกรรม Show & Share KM ที่จัดในระดับมหาวิทยาลัย และการถอดประสบการณ์ในการเรียนการสอนของคณาจารย์จากหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ร่วมกับความรู้ด้านการวัดและประเมินผล และ ส่วนการวิจัย เพื่อรวบรวมเป็นความรู้สำหรับอาจารย์ และ ผู้สนใจ พร้อมกับจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL)

คณะกรรมการการจัดการความรู้

การถอดประสบการณ์จากหัวข้อ

เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL)

แก่นสาระ

จากการที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีข้อความในมาตราที่ 24 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือว่าเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาต้องหันกลับมาทบทวน และ ทำความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและแพร่หลายมากขึ้น สาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุให้การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา และได้กำหนดประเด็นหลักที่ควรคำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิต ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และด้านการวัดและประเมินผลตรงตามสภาพจริง

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน Project –Based Learning (PBL) ในรายวิชาตามหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active learning โดยคณาจารย์ได้ร่วมประชุมวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา และมีการเลือกหัวข้อที่จะให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL คือการเรียนรู้ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ constructivism, constructionism และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหาไว้ในรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนี้ ยึดหลักการของทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน constructionism ที่พัฒนาต่อยอดจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) (คศ.1968) ของ เพียเจต์ (Piaget) โดยศาสตราจารย์ เซมัวร์ เพพเพิร์ต (Seymour Papert) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง และอย่างมีความหมาย ผู้เสนอการใช้สื่อทางเทคโนโลยี ช่วยในการสร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียนโดยอาศัยพลังความรู้ของตัวผู้เรียนเอง และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาก็จะเสมือนเป็นการสร้างความรู้ขึ้นในตัวเองนั่นเอง ความรู้ที่สร้างขึ้นเองนี้มี

ความหมายต่อผู้เรียนมาก เพราะจะเป็นความรู้ที่อยู่คงทน ขณะเดียวกันสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ ความคิดของตัวเองได้ดี นอกจากนั้นความรู้ที่สร้างขึ้นเองนี้ ยังจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทฤษฎี constructionism มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงว่า ความรู้ไม่ได้เกิดจากผู้สอนเพียง อย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำด้วย ตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งการลงมือกระทำนี้ ไม่เพียงแต่ได้รับความรู้ใหม่ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ยังสามารถเก็บข้อมูลของสิ่งแวดล้อมเข้าไปเป็นโครงสร้างของสมองตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถนำความรู้เดิมที่มี อยู่ปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ และจะเกิดเป็นวงจรเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการลงมือกระทำด้วย ตนเองจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่ สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งทั้งหมด จะอยู่ภายใต้ประสบการณ์และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักคิดที่ว่า “การเรียนรู้ที่ดีไม่ ได้มาจากการหาวิธีการสอนที่ดีแก่ผู้สอน แต่มาจากการให้โอกาสที่ดีแก่ผู้เรียนในการสร้าง” (Better learning will not come from finding better ways for the teacher to instruct, but from giving the learner better opportunities to construct)

เทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project Base Learning คือ การนำ โครงการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยโครงการจะเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน การ ออกแบบโครงการที่ดีจะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง หน่วยการ เรียนรู้แบบโครงการจะประกอบไปด้วยกลวิธีการสอนที่หลากหลายที่จะทำให้ผู้เรียนทั้งหมดเกิดการเรียนรู้ แม้ จะมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกันไปก็ตาม ผู้เรียนสามารถขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือชุมชนเพื่อ คลี่คลายปัญหาหรือเนื้อหาความรู้ที่ลึกซึ้ง ส่วนการบูรณาการเทคโนโลยีและกระบวนการประเมินที่หลากหลาย ก็จะเป็นตัวช่วยเสริมให้ผลงานของผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้น จัดกิจกรรมสนับสนุนกระตุ้นความคิด โดยจัด กิจกรรมในบทเรียนที่ท้าทาย มอบหมายงานที่ไม่ซับซ้อนให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบง่ายๆ โดยใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ หรือการศึกษานอกห้องเรียน

ภาพที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ เตรียมนำเสนอหัวข้อ เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบ Project –Based Learning (PBL) ในช่วงโม่งการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐานของคณาจารย์จากหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีความหลากหลายในการจัดกิจกรรมแต่ส่วนใหญ่ยึดหลักทฤษฎี Constructionism ของศาสตราจารย์เพพเพิร์ต เป็นต้นแบบโดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละสาขาวิชาที่มีศาสตร์ หรือธรรมชาติเนื้อหาต่างกันไป โดยมีขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

STEP 1 การเตรียมความพร้อม

ผู้สอนเตรียมมอบหมายโครงงานโดยระบุในแผนการสอนใน มคอ.3 การจัดทำ มคอ.3 ในรายวิชาที่ เน้นการเรียนการสอนแบบโครงงาน Project-Based Learning อาจมอบหมายเป็นชิ้นงานให้ผู้เรียนทำตลอด ทั่วภาคเรียน หรือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียน ใน มคอ.3 ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่าง เรียน ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์จากการทำโครงงาน กล่าวคือ 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนจาก ข้อเสนอโครงงานกรณีศึกษา 2) พัฒนากระบวนการคิด คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ อย่างเป็นระบบในการกำหนดประเด็นปัญหาที่สนใจแก้ปัญหาและพัฒนางาน 3) พัฒนาทักษะในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอผลงาน โครงงาน 4) สามารถเสนอแนะแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกรณีศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาโครงงาน การกำหนดกิจกรรมตาม มคอ.3 ให้ผู้เรียนทำโครงงานนั้นต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานและคำนึงถึงวิธีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอาจกำหนดขอบเขต

ของโครงการอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับรายวิชา หรือความถนัดของผู้เรียน และเตรียมแหล่งเรียนรู้ ข้อมูล ตัวอย่าง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สามารถใช้เว็บไซต์ หรือโปรแกรม moodle ในการ update ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ และการกำหนดนัดหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้

STEP 2 การคิดและเลือกหัวข้อ

ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างทางเลือกในการออกแบบโครงการเอง เพื่อเปิดโอกาสให้รู้จักการค้นคว้าและสร้างสรรค์ความรู้เชิงนวัตกรรม อาจให้ผู้เรียนทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกหัวข้อ การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้เกิดการระดมความคิด ซึ่งจะทำให้เกิดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการสร้างความร่วมมือ

STEP 3 การเขียนเค้าโครง

การเขียนเค้าโครงของโครงการ เป็นการสร้าง mind map แสดงแนวคิด แผน และขั้นตอนการทำโครงการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมองเห็นภาระงาน บทบาท และระยะเวลาในการดำเนินงาน ทำให้สามารถปฏิบัติโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

STEP 4 การปฏิบัติโครงการ

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ในเค้าโครงของโครงการ ถ้ามีการวางแผนเค้าโครงเอาไว้แล้ว ผู้เรียนจะรู้ได้เองว่าจะต้องทำอะไรในขั้นตอนต่อไป ในระหว่างการดำเนินการ ผู้สอนอาจมีการให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดหรือร่วมแก้ปัญหาไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน

STEP 5 การนำเสนอโครงการ

ผู้เรียนสรุปรายงานผล โดยการเขียนรายงาน หรือการนำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ จัดนิทรรศการ รายงานหน้าชั้น ส่งงานทางเว็บไซต์หรืออีเมล ถ้ามีการประกวดหรือแข่งขันด้วยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น

STEP 6 การประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการควรมีการประเมินผลการเรียนรู้โดยหลากหลาย (multi evaluation) เช่น ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินซึ่งกันและกัน ประเมินจากบุคคลภายนอก การประเมินจะไม่วัดเฉพาะความรู้หรือผลงานสุดท้ายเพียงอย่างเดียว แต่จะวัดกระบวนการที่ได้มาซึ่งผลงานด้วย การประเมินโดยผู้สอนหลายคน จะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนด้วยกันอีกด้วย

ผู้สกิดความรู้/ คณะกรรมการการจัดการความรู้

ใบคลังความรู้ (Knowledge Asset)

เรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL)			วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564
ผู้ดำเนินการ อ.ดร.ศศิธร อินต๋น	ผู้เล่าเรื่อง ศ.ดร.มนัส สุวรรณ ผศ.ดร.ปัทมรัศมี นาคนิชฐนนต์ ผศ.ดร.ภาณุพัฒน์ ชัยวร อ.ดร.ปราณี เอนก อ.ดร.รพีพร เทียมจันทร์ นางสาวจารุณี อินต๊ะสอน นางสาวอรสา วงศ์สว่าง นายนำพล ศรีคำ	หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่	ผู้บันทึก นางสาวอรกมล สุวรรณประเทศ

สาระ	แก่นความรู้/แนวปฏิบัติ	ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค
การดำเนินการจัดการเรียน การสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL) ในรายวิชาของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักศึกษาเกิดการ เรียนรู้แบบ Active learning โดยคณาจารย์ได้ร่วม ประชุมวางแผนการ จัดการเรียนการสอน	STEP 1 การเตรียมความพร้อม ผู้สอนเตรียมมอบหมายโครงการโดยระบุ ในแผนการสอน (มคอ.3) ในชั้นเรียน ผู้สอนอาจกำหนดขอบเขตของโครงการ อย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับรายวิชา หรือความถนัดของผู้เรียน และเตรียม แหล่งเรียนรู้ ข้อมูลตัวอย่าง เพื่อเป็น แนวทางให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม สามารถใช้เว็บไซต์ หรือ โปรแกรม moodle ในการ update ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ และการกำหนดนัดหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้ STEP 2 การคิดและเลือกหัวข้อ ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างทางเลือกในการ ออกแบบโครงการเอง เพื่อเปิดโอกาสให้ รู้จักการค้นคว้าและสร้างสรรค์ความรู้เชิง	การศึกษาทำความเข้าใจร่วมกันในคณะ ผู้สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning : PBL - ผู้สอนและผู้เรียน ต้องเข้าใจ กระบวนการทำงาน กลุ่มและบทบาทของ แต่ละฝ่าย - ใจthy สถานการณ์/หัวข้อ ประเด็นการทำ โครงการมีความ น่าสนใจ และ กระตุ้น	- อาจารย์ผู้สอน ที่มีประสบการณ์ หรือ ความ ชำนาญด้าน PBL มีจำนวน น้อย -การจัดบูรณา การระหว่าง ศาสตร์ต้องใช้ ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถที่ หลากหลาย บางเนื้อหาที่เป็น เชิงทฤษฎี นำไปสู่การ ออกแบบการ

เพื่อให้ เป็นไปตาม กรอบมาตรฐาน คุณวุฒิอุดมศึกษา และมีการเลือกหัวข้อ ที่จะให้มีการ จัดการ เรียนการสอนแบบ PBL คือการจัดการ เรียนรู้ให้เกิดการบูรณาการการเรียนการสอนภาคความรู้ ทฤษฎีในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้ใน สถานการณ์จริงเพื่อ การบริการวิชาการใน สังคม/ชุมชน	นวัตกรรม ครูอาจให้ผู้เรียนทบทวน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อเป็น แนวทางในการเลือกหัวข้อการทำงานเป็น ทีม กระตุ้นให้ เกิด การ ระดม ความคิด brainstorm จะทำให้เกิดทักษะ การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการสื่อสาร และ ทักษะการสร้างความร่วมมือ STEP 3 การเขียนเค้าโครง การเขียนเค้าโครงของโครงงาน เป็นการ สร้าง mind map แสดงแนวคิด แผน และ ขั้นตอนการทำโครงงาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง มองเห็นภาระงาน บทบาท และระยะเวลา ในการดำเนินงาน ทำให้สามารถปฏิบัติ โครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น STEP 4 การปฏิบัติโครงงาน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ใน เค้า โครงของโครงงาน ถ้ามีการวาง เค้าโครงเอาไว้แล้ว ผู้เรียนจะรู้ได้เองว่า จะต้องทำอะไรในขั้นตอนต่อไป โดยไม่ ต้องรอถามผู้สอน ในระหว่าง การ ดำเนินการ ผู้สอนอาจมีการให้คำปรึกษา อย่างใกล้ชิดหรือร่วมแก้ปัญหาไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน STEP 5 การนำเสนอโครงงาน ผู้เรียนสรุปรายงานผล โดยการเขียน รายงาน หรือการนำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ จัดนิทรรศการ แฟ้มสะสมงาน รายงานหน้าชั้น ส่งงาน ทางเว็บไซต์หรืออีเมล ถ้ามีการประกวด หรือแข่งขันด้วยจะทำให้ผู้เรียนเกิดความ กระตือรือร้นมากขึ้น	ให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้	ป ฏิ บั ติ ไ ต่ ค่อนข้างยาก -ผู้สอนต้องให้ เกณฑ์การ ประเมินผลงาน ที่ชัดเจน
---	---	------------------------------------	---

	STEP 6 การประเมินผลโครงการ มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยหลากหลาย (multi evaluation) เช่น ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินซึ่งกันและกัน ประเมินจากบุคคลภายนอก การประเมินจะไม่วัดเฉพาะความรู้หรือผลงานสุดท้ายเพียงอย่างเดียว แต่จะวัดกระบวนการที่ได้มาซึ่งผลงานด้วยการประเมินโดยผู้สอนหลายคน จะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนด้วยกันอีกด้วย		
--	---	--	--

ภาพที่ 2 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้นำเสนอเค้าโครงโครงการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL) ในคาบเวลาเรียนเพื่อวางแผนบูรณาการจัดบริการวิชาการ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการทดลองสอนแบบ PBL หลังจากในแต่ละรายวิชาดำเนินการทดลองสอนแบบ PBL เสร็จสิ้นแล้วประเมินผลการสอน สรุปได้ดังนี้

1) บรรยากาศในห้องเรียน:

- ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นเพิ่มขึ้น กล้าแสดงออก มีเวลาในการเรียนรู้มากกว่าเดิม มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็น มีอิสระทางความคิด

- ผู้เรียนสามารถสืบค้นหาความรู้ ทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทรัพยากรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

- ผู้เรียนบางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากยังไม่ชินกับบทบาทของตัวเอง

- ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้แบบ PBL และควรขยายไปยังรายวิชาอื่น ๆ ด้วย

2) การทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม

- มีการกำหนดบทบาทภายในกลุ่ม ทำให้เกิดการปลูกฝังความรับผิดชอบ ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม

- มีการทำงานในกลุ่มอย่างดี เพราะผู้เรียนแบ่งกลุ่มและมอบหมายหน้าที่กันเองตามความสนใจ แบ่งกลุ่มตามศาสตร์/สาขาวิชา เช่น กลุ่มวิชาปฐมวัย กลุ่มวิชาประถมศึกษา และกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

3) ความคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา

- ผู้เรียนที่ไม่มีความชำนาญหรือประสบการณ์ทำงานจะค่อย ๆ พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ในขณะที่ผู้เรียนที่เคยปฏิบัติงานมาก่อนสามารถทำได้ดี

- รายวิชาที่มีเวลาเรียนน้อย ยังไม่โดดเด่นด้านความคิดวิเคราะห์มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา

4) ทักษะนำเสนอผลงาน

- ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างชิ้นงาน ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น แต่ยังคงมีบางคนที่ยังขาดความมั่นใจ

- บางกลุ่มใช้วัสดุ-อุปกรณ์ง่าย ๆ ขาดการพลิกแพลง

5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- เนื่องจากให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถกำหนดแนวทางในการศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ PBL เป็นอย่างยิ่งส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

- ประสพผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนสามารถโต้แย้ง ชี้แจง และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ตกผลึกทางความรู้ทั้งผู้ฟังและผู้นำเสนอ

ข้อค้นพบอื่น ๆ/ข้อเสนอแนะ

- PBL เป็นวิธีสอนที่ดีแต่ต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวทั้งผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์

- ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่จะสอนแบบ PBL มาก่อน

- ปัญหาต้องทำหายและเกิดขึ้นจริง

- ผู้สอนต้องจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้สำหรับศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ และต้องกำหนดระยะเวลา ศึกษา ค้นคว้าที่สอดคล้องกับระดับความยากง่ายของประเด็นปัญหา

- การตั้งคำถามสรุปท้ายบทเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างจูงใจให้ผู้เรียนอยากค้นหาคำตอบต่อไปแต่ต้องสอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียน จะช่วยต่อยอดความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น

ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้แบบ Project –Based Learning (PBL) ในชั้นเรียน

- 1) ผู้สอนที่มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญด้าน PBL ยังมีจำนวนน้อย
- 2) ผู้สอนที่มีความชำนาญด้าน PBL มีน้อย จะทำให้กำหนดปัญหาได้ไม่น่าสนใจเท่ากับผู้สอนที่มีประสบการณ์มาก
- 3) การเข้าถึงแหล่งข้อมูลอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่สะดวก เนื่องจากใช้ Smartphone ทำให้ช้าและไม่สะดวกในการนำข้อมูลออกมาวิเคราะห์เรียบเรียง
- 4) บางรายวิชาขาดอุปกรณ์พื้นฐานประจำห้องเรียนที่มีคุณภาพ ทันสมัยสำหรับนำเสนองานเช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องขยายเสียง สัญญาณเสียง ฯลฯ ทำให้การนำเสนอไม่น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรจัดหา เตรียมเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ระบบ E-learning คู่มือปฏิบัติงาน ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนเลือกค้นคว้าได้อย่างอิสระ
- 2) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning ในรายวิชา สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเน้นการนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง เช่น โรงเรียน ชุมชน เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ด้านการสร้าง ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกทำโครงการตามความสนใจและความรู้ ประสบการณ์ตามศาสตร์ของตนเอง จะส่งผลให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข และนำความรู้ที่ได้รับเชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแบบประเมินโครงการ

แบบประเมินการนำเสนอโครงการ.....

☐ ผู้ประเมิน
☐ ผู้ปกครอง
☐ ผู้เรียน
☐ ครู

ชื่อโครงการ.....

รายชื่อผู้พัฒนาโครงการ

.....

ที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1	เนื้อหาของโครงการมีความน่าสนใจ และเป็นประโยชน์	10	
2	มีกระบวนการพัฒนาโครงการอย่างเป็นระบบ	10	
3	มีการเลือกใช้เครื่องมือ โปรแกรม ได้อย่างเหมาะสม	10	
4	การประสานงานและสืบเสาะข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	10	
5	ความคิดสร้างสรรค์ และความน่าสนใจของผลงาน	10	
6	ความสมบูรณ์ของผลงาน (เนื้อหา ภาพประกอบ หรือ อื่น ๆ)	10	
7	เทคนิคในการนำเสนอโครงการ	10	
8	การนำเสนอเสียงดังฟังชัด และออกเสียงอักขระถูกต้อง	10	
9	การนำเสนอโครงการทันตามเวลาที่กำหนด	10	
10	การแต่งกายของผู้นำเสนอโครงการถูกต้องเหมาะสม	10	
รวม		100	

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน

(.....)

วันที่เดือน พ.ศ.....

แบบประเมินตนเองในการปฏิบัติโครงการ

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่ามีความรู้สึกตรงกับคำตอบใด แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น

เกณฑ์การประเมิน

- 5 หมายถึง ดีมาก
- 4 หมายถึง ดี
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1.ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการทำงานและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2. ปรึกษางานกับเพื่อนอย่างมีเหตุผล 3. กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมโครงการ 4. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 5. ช่วยเหลือทำงานอย่างสม่ำเสมอ 6. ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการ 7. ฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย 8. ทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้ทำงานเสร็จทันเวลา 9. ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 10. พึงพอใจกับผลงานกลุ่มของตนเอง						
รวม						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่างแบบการประเมินผลโครงการ

รูปแบบการประเมินผลโครงการ อาจจัดทำได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวิธีการและความสะดวกของผู้ประเมินที่จะแปลข้อมูล ขอเสนอตัวอย่างดังนี้

1.ชื่อโครงการ

2.ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ

2.1

2.2

2.3

จุดมุ่งหมายของโครงการ	ขั้นตอนการปฏิบัติ	ข้อสังเกตระหว่างปฏิบัติงาน
1.....	1..... 2.....	1.ความเหมาะสมของระยะเวลา
2.....	3..... 4.....	2. การปฏิบัติ ได้..... ไม่ได้.....
3.....	5.....	3. ผลการปฏิบัติ ตรงตามจุดมุ่งหมาย..... ไม่ตรง..... 4.ข้อบกพร่อง..... 5. จุดเด่น.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข

การนำไปใช้ประโยชน์ของแต่ละสาขา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ นำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Project Based Learning ในรายวิชา LMS 6401 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา เน้นการนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง เช่น โรงเรียนบ้านทุ่งละคร อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 3 นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันจัดกิจกรรมตามโครงการบูรณาการจัดการเรียนรู้แบบ Project –Based Learning (PBL) กับบูรณาการจัดบริการวิชาการ ณ โรงเรียนบ้านทุ่งละคร อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2564

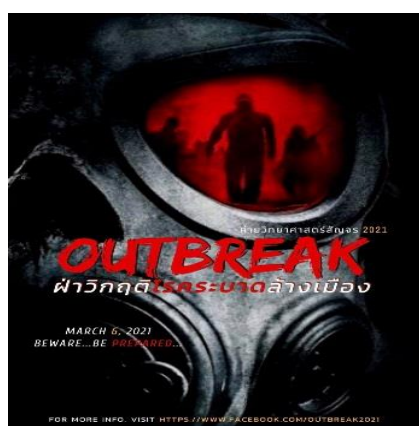
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ โดยอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จัดค่ายวิทยาศาสตร์สัญจร ตอน OutBreak ฝ่าวิกฤติโรคระบาดล้างเมือง ให้กับนักเรียน ม.ปลาย โรงเรียนนุชนาถอนุสรณ์ จ. เชียงราย ซึ่งเป็นกิจกรรม STEM แนวสืบสวน ค้นหาข้อสรุป ตามกระแสจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาดเพื่อให้ได้ข้อสรุปและความจริงอย่างแท้จริง โดยมีวัตถุประสงค์

#บริการวิชาการ

#พัฒนาศักยภาพนักศึกษา

#การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ตามสภาพจริง

#ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับบุคลากรในโรงเรียน

ภาพที่ 4 นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ร่วมกันจัดกิจกรรมตามโครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบ Project -Based Learning (PBL) กับบูรณาการจัดบริการวิชาการ โรงเรียนนุชนาถนุสรณ์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ในวันที่ 6 มีนาคม 2564